

άνανδρος

Τετάρτη, 6 Ιουνίου 2012

8:17 μμ

ΑΝΑΝΔΡΗ. Έννοείται ἔξωθεν γυνή, ἄνανδρος γυνή. Σημαίνει δὲ γυναῖκα στερηθεῖσαν τοῦ ἀνδρός, χήραν, φρ. « εἶναι μιὰ ἄνανδρη γυναῖκα ». Ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, ὡς παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Κύκλ. 304-7.

ἄλις δὲ Πριάμου γαῖ' ἐχέρωσ' Ἑλλάδα,
πολλῶν νεκρῶν πιούσα δορυπετῆ φόνον,
ἀλόχους τ' ἀνάδρους, γραῦς τ' ἄπαιδας ὤλεσε.

Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τίθεται προσέτι καὶ ἐπὶ τῶν μὴ λαβουσῶν ὄλως ἄνδρας, τῶν παρθένων, ὡς πάλιν παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Ἑλένη 282· « θυγάτηρ ἄνανδρος πολὶὰ παρθενεύεται ».

Screen clipping taken: 6/6/2012 8:17 μμ

Φαίνεται ὅτι ἡ λέξη **άνανδρη** ἀφορᾷ μόνον γυναῖκες. Ὅπως τὸ ἀνύμφευτος ἀφορᾷ μόνον ἄνδρες ἀφοῦ μόνον οἱ ἄνδρες νυμφεύονται (τὸ "χαίρε νυμφὴ ἀνύμφευτε" εἶναι ἀδόκιμο). Ἡ λέξεις unisex γιὰ αὐτὴ τὴν ἔννοια εἶναι ὁ, ἡ ἀγαμος.

Τὸ ἐπιθετὸ ἀνανδρὸς παρετυμολογήθηκε ὡς προερχόμενον ἀπὸ τὸ "**ἀνευ ἀνδρείας**" καὶ ἐπομένως μπορεῖ νὰ ἀφορᾷ ἀκαὶ ἄνδρες.

Ἡ ἀνδρεία, εἶναι χαρακτηριστικὴ ιδιότης τοῦ ἀνδρός θεωρησαν ὅτι ἔχει ὡς ἀντίθετο τὴν ἀνανδρία

ανανδρία (η) {χωρ πληθ.} **1.** η έλλειψη ανδρείας και γενναιότητας: δειλία ΣΥΝ λιποψυχία ΑΝΤ ανδρεία, αντρείοσύνη, γενναιότητα, λεβεντιά **2.** η ανάρμοστη σε άνδρα συμπεριφορά: δεν τον είχα αξιο για τέτοια ~ να χτυπήσει μια ανυπεράσπιστη γυναίκα! ΣΥΝ μικρότητα ΑΝΤ ιπποτισμός, γενναιοφροσύνη • ΣΧΟΛΙΟ λ. αεροπορία, -ία. [ΕΤΥΜ αρχ < ανανδρος].

ανανδρία αλλά **ανδρεία**. Επειδή η λ. παράγεται από το *άνανδρος* (και όχι από το *ανδρεία*), γράφεται κανονικά με -ι- *άνανδρος* – *ανανδρ-ία*, όπως και *άδικος* · *αδικία*, *ισόρροπος* *ισορροπία*, *πρόεδρος* – *προεδρία*, *ανώνυμος* – *ανωνυμία*, *ιππόδρομος* – *ιπποδρομία*, *κληρονόμος* – *κληρονομία* κ τ ό Το *ανδρεία* γράφεται με -ει- ως παράγωγο του *ανδρείος*: *ανδρείος* – *ανδρεία*. Ομοίως *πορεία* (από το *πορεύομαι*), αλλά *πρωτοπορία* < *πρωτόπορος*, *αεροπορία* < *αεροπόρος*, *λατρεία* (από το *λατρεύω*), αλλά *ειδωλόλατρία* < *ειδωλόλατρης* Γενικότερα, τα παρασύνθετα ουσιαστικά (δηλ τα ουσιαστικά τα παράγωγα από σύνθετες λέξεις) σχηματίζονται με την κατάληξη -ία → *αμνηστία*, *λατρεία*, *πορεία*, *μαντεία*

άνανδρος, -η, -ο **1.** (για πρόσ.) αυτός που συμπεριφέρεται με δειλία, ο άτολμος ΣΥΝ δειλός, λιπόψυχος, φοβητσιάρης ΑΝΙ ανδρείος, γενναίος, αντρίκειος, ψυχωμένος, λεβέντης **2.** αυτός που δεν αρμόζει σε άνδρα, που του λείπει η γενναιοφροσύνη: η ~ συμπεριφορά του για να γίνει αρεστός στη διοίκηση, τον απομόνωσε || το ~ χτύπημα τρομοκρατικής οργάνωσης ΣΥΝ μικρόψυχος ΑΝΤ αντρίκειος, ιπποτικός, λεβέντικος — **άνανδρα** επίρρ • ΣΧΟΛΙΟ λ. άγαμος. [ΕΤΥΜ αρχ. < αν- στερητ. + -ανδρος < άνήρ, άνδρός].

171

Screen clipping taken: 8/6/2012 2:30 μμ